

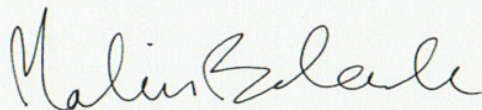
**MALIN
BOBECK**

MALIN BOBECK

Intervju: Sara Michaëlsson & Magnus Haglund
Text: Sara Michaëlsson

*Högteknologiska material och uråldriga tekniker.
Fiberoptik och handvävstol. När textildesignern
Malin Bobeck formulerar sina arbetsmetoder är
processen lika viktig som resultatet.*

Malin Bobeck

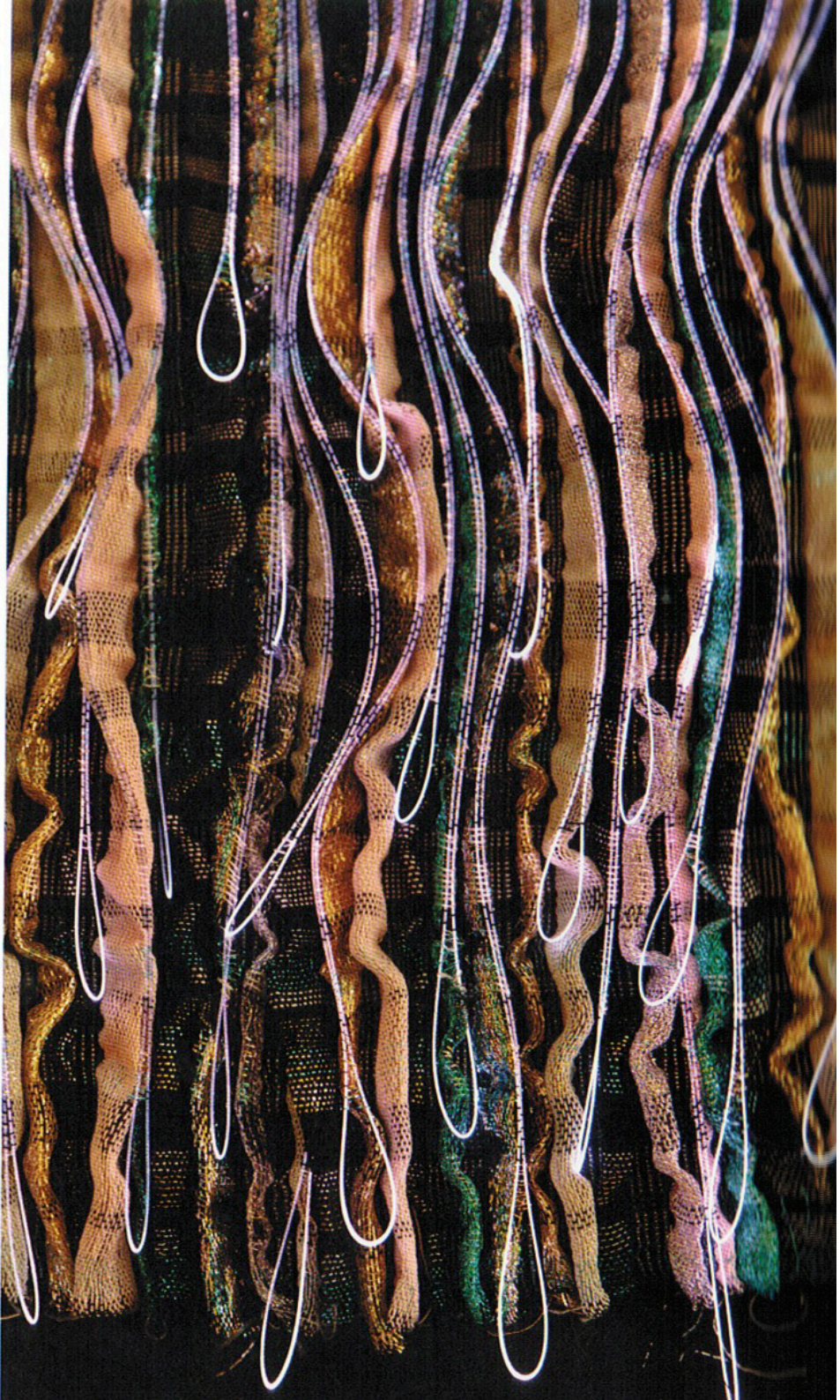
–JAG VILL ALLTID förstå hur saker och ting hänger ihop och är konstruerade, säger Malin Bobeck. Ett sätt att ta reda på det är att uppfinna nya saker, sådant som inte finns men som jag tycker borde existera.

Mitemot kungliga slottet hittar vi Flemingska palatset, en imposant 1600-talsbyggnad som sedan april i år inhyser ett så kallat »co-working space«, med stora gemensamma ytor. Idén och grundtanken bakom projektet är att skapa en kreativ miljö där alla de olika verksamheterna kan dra nytta av varandras kunskaper och kompetenser. Och här finns exempel på de mest skilda branscher och yrkesområden: formgivare och arkitekter, ett företag som bygger journalsystem för vården, ett annat som jobbar med hur man mäter arbetsglädje och välmående inom företag, men också Rättviseförmedlingen som har sitt kontor här, liksom en folkkär schlagerartist.

– Det känns roligt och utvecklande att vara omgiven av så mycket kompetens och lätt att knyta kontakter när alla rör sig i samma byggnad, säger Malin Bobeck, när vi slagit oss ner i ett av de rymliga rummen där en handvävstol står placerad i ett hörn och de stora borden är fyllda av olika textilier.

– Man vågar mer i en sådan här miljö, där man kan ventilera idéer eller be om praktiska råd. Att jobba tillsammans med andra kan frigöra fantasin på ett fantastiskt sätt, det gör en mindre rädd och mindre begränsad.

För en nyfiken och vetgirig person som gillar att experimentera med kombinationer av material och tekniker är det förstås en perfekt plats. I en serie olika projekt har Malin Bobeck de senaste åren undersökt hur textila vävtekniker kan fungera ihop med nya, högteknologiska material och bland annat skapat ljusemitterande vävar med hjälp av fiberoptik. Resultatet har blivit ett

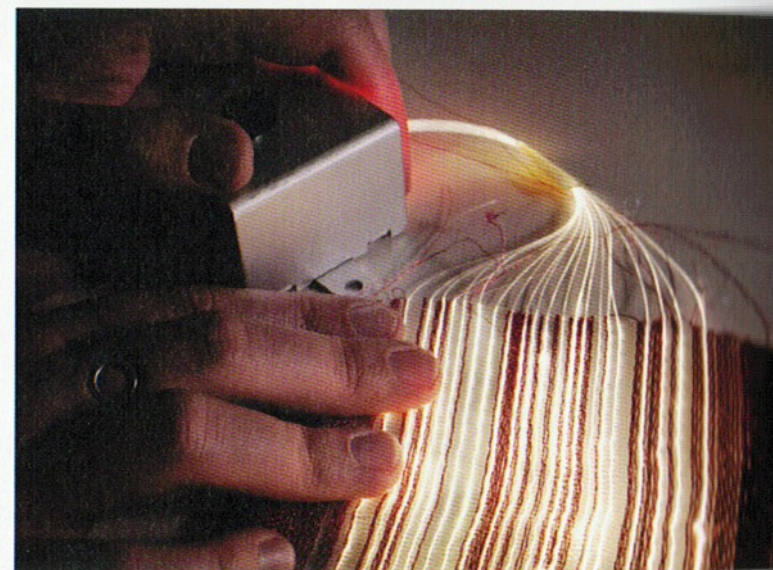
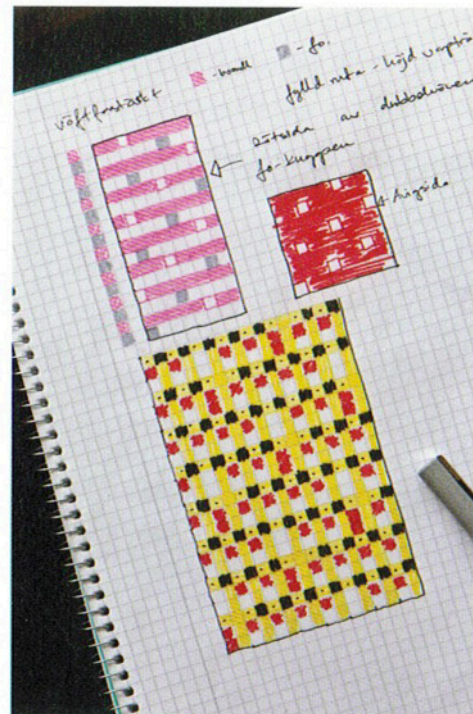
slags interaktiv, tredimensionell textilkonst där samspelet mellan material, strukturer och ljuskällor provas på olika vis.

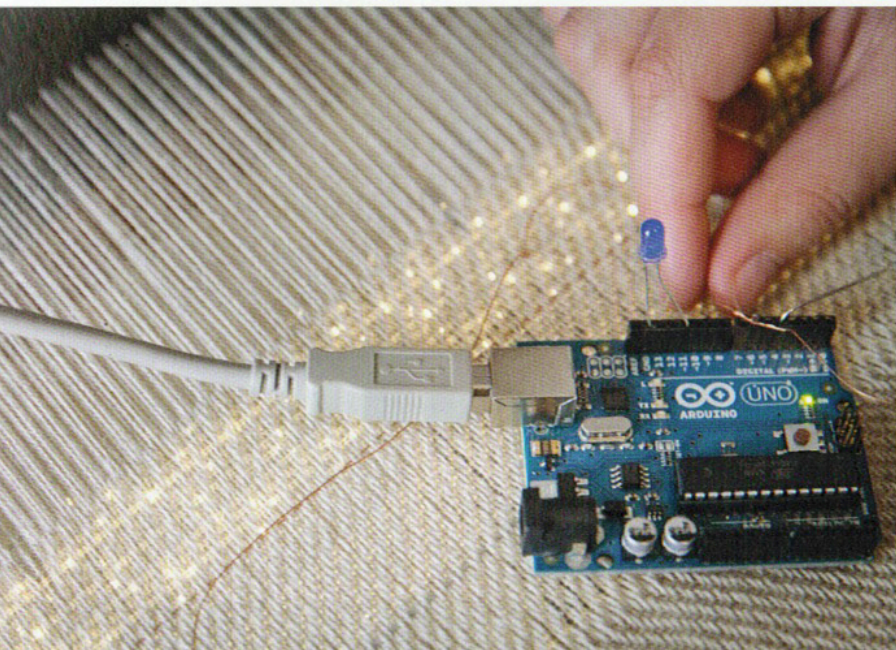
– Jag har hållit på med textil i olika former i över tio år, säger Malin Bobeck. Intresset har nog alltid funnit med mig. Jag läste industridesign på Polhemsgymnasiet i Göteborg, men kände att jag ville jobba mer med händerna, inte bara sitta framför datorn. Jag har alltid sytt mycket, inte minst kläder, men det var samtidigt inte det jag ville göra som profession. Redan tidigt var mitt stora intresse material och konstruktion. Efter gymnasiet gick jag ett år på folkhögskola i Vaddö, där man fick hålla på med alla sorters hantverk. Sedan jobbade jag en hel del med teaterkostym och rekvisita och gjorde bland annat dockor till en musikalföreställning. På Tillskärarakademin i Göteborg fortsatte jag att fördjupa mig i mönsterkonstruktion och tillskärning och läste senare textilhistoria och textilvetenskap i Uppsala under två terminer.

– 2010 kom jag in på Textilhögskolan i Borås. Det var nog där jag på allvar upptäckte mitt intresse för teknik, hur saker och ting hänger ihop och hur man kan komma på lösningar och hitta samband. Jag kunde bejaka en sida av mig själv som jag inte riktigt hade varit medveten om förut. Tänka ut saker och prova dem i praktiken, inte hindras av att något var okänt utan i stället tänka »Det här har jag inte gjort förut, det måste jag prova«.

Malin Bobeck är inte ensam om att jobba med fiberoptik i textil, men hennes ingång är litet annorlunda.

– Ja, många använder fiberoptiken för dess förmåga att leda ljus och försöker att anpassa textilen efter det. Jag gör närmast tvärtom, vänder på det och utgår från textilens uttryck i stället och kombinerar det med andra, föränderliga material. Sådant som kan krympa eller bli hårt. Eller konduktivt garn, det vill säga tråd som leder elektricitet.

– Den här till exempel, säger Malin Bobeck och tar upp en tunn plasttråd av optisk fiber. Den är tillverkad med så kallad totalreflektion som gör att ljuset leds vidare och fibern avger sitt starkaste ljus i ändan av tråden. Den är inte tänkt att vävas med utan egentligen avsedd för belysningssammanhang. När jag använder den manipulerar jag fibern genom vävningen och får den att brytas litet grann, så att ljuset sipprar ut i de »skadade« delarna. Det jag jobbar mycket med just nu är att, genom de ledande garnerna, förvandla hela textilen till en sorts kapacitanssensor som kan känna av beröring och som kan kopplas till programmerbara RGB-dioder. RGB står för red-green-blue. Färgerna skiftar alltså beroende på till exempel beröring.

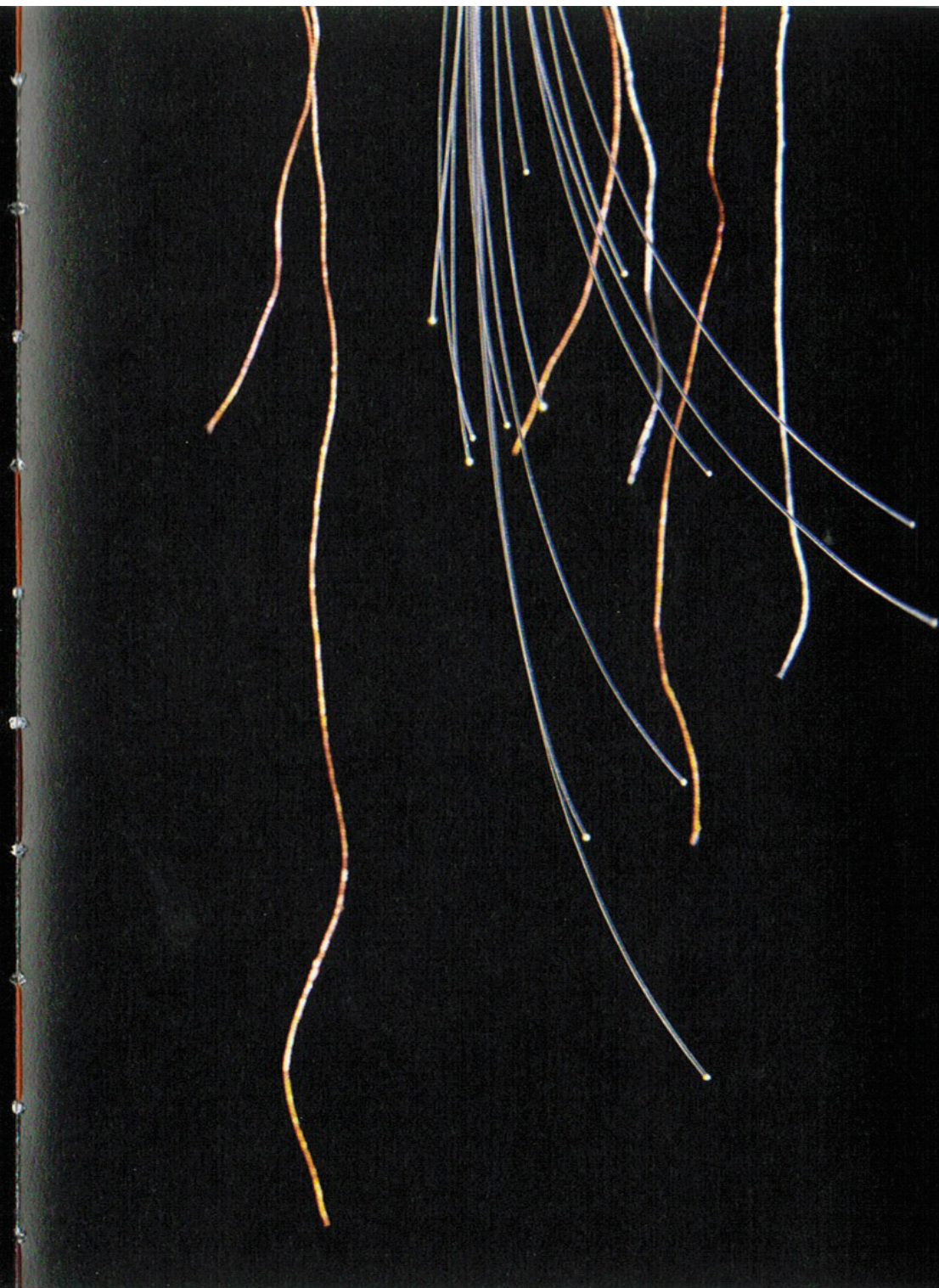
– Kom med en trappa upp så skall jag visa några prototyper, säger Malin Bobeck. Jag har samlat ihop litet olika textilier och placerat dem i ett mörkare utrymme, så att man kan se ljuseffekten bättre.

På väg upp passerar vi ett exempel på Malin Bobecks textilier för möbelbruk. En tygklädd sittpuff eller pall med integrerade ljuskällor och reliefartad mönstring. När den är släckt och belyst utifrån syns färgfälten och de olika strukturerna på ett vis. När den tänds, i en mörkare omgivning, framträder en helt annan mönsterbild, med skiftande styrka i de ljusgivande partierna. Vi går in i en liten skrubbdär Malin Bobeck demonstrerar skillnaderna som framträder i de olika textilproven, beroende på om de är tända eller släckta. Här finns till exempel en bit av ett jacquardvävt tyg, med optiska plastfibrer som kombinerats med krympgarn för att skapa tredimensionalitet. Tyger heter *Droplet* och inspirationen kommer från hur vattendroppar bildar mönster på en slät yta.

– Den där binära egenskapen med två lägen – på eller av – är själva fundamentet i all vävning, säger Malin Bobeck. Det är det som är så fascinerande med tekniken – den är så enkel men

Utgångspunkten i mitt arbete är alltid materialet. Övriga, spännande material med unika, förändringsbara egenskaper spunna till tunna trådar. Glädjen ligger sedan i att konstruera de mest optimala vävbindningarna för att ge textilen en stomme och skapa nya uttryck.

MALIN BOBECK

har samtidigt oändligt många uttryck. Det är varpen och inslaget, upp eller ner. Ettor och nollor! Den första datamaskinen utvecklades med jacquardvävstolens hålkortsteknik som bas. Jag använder ljuset på samma sätt. Det blir två helt olika effekter.

Vad betyder formatet för själva uttrycket?

– Jag experimenterar med större format nu, säger Malin Bobeck. Det har att göra med själva rumsligheten, att jag vill pröva hur det fungerar när man kan sätta sin prägel på hela rum, skapa en atmosfär och inte bara hålla sig längs väggarna. Våga ta plats och utnyttja tredimensionaliteten. Skapa volym och använda de skulpturala egenskaperna i stället för att bara hänga något platt på väggen. Så jobbar jag både på materialnivå och i rummet. Det är en stor utmaning, för textil förändras så fort man går upp i skala, både i sitt uttryck och rent tekniskt. Den lever alltid sitt eget liv och det är nyttigt att konfronteras med sitt eget kontrollbehov och inse att »misstagen« ibland är själva grejen!

Vi går ner till ateljén igen och stannar till vid vävstolen.

– Jag börjar alltid vid handvävstolen för att förstå materialet, säger Malin Bobeck. Vävstolen är helt central i mitt arbete.

– Jag hade gjort en ettårig paus från skolan för att jobba som designassistent på Ekelunds Linneväveri i Horred när jag i april 2013 fick reda på att jag hade bröstcancer. Jag opererades, fick cellgifter och bestämde mig för att jag skulle ta mig tillbaka till skolan på höstterminen. Det blev ett sätt att ta sig igenom hela processen. Cancerdiagnosen gav mig ett annat perspektiv på tillvaron, jag fick lära mig att be andra om hjälp, underkasta mig andras beslut. Det blev en påminnelse om vad som är viktigt. Jag är inte längre rädd för att misslyckas till exempel. Vändpunkten kom under cellgiftsbehandlingen när en vän, som jag klagade för över hur litet jag orkade och hann med på skolan, sade: »Du har

redan ett heltidsjobb. Du jobbar med att bli frisk, dygnet runt, hela tiden. Allt annat är en bonus.« Det har jag tagit till mig. Livet först och det andra sen. Jag har lärt mig mycket genom det här och upptäckt min egen kraft. Det blev en sorts terapi att få fokusera på en riktigt komplicerad frågeställning, kalkylera med olika parametrar, gå längre och längre in i problemlösningen.

Efter examen på Textilhögskolan i Borås våren 2014 sökte Malin Bobeck bidrag från innovativ Kultur i Stockholm för att vidareutveckla projektet *Textile Light*. Syftet var att ta fram ett nytt textilt material som genom fiberoptik och konduktivt garn blir interaktivt och ljusemitterande. Materialet är tänkt att användas i ett textilt konstverk där betraktaren blir direkt involverad.

Samtidigt sökte hon en praktikplats i Indien i IM:s (Individuell Människohjälp) regi. Hon beviljades bidraget och fick i samma veva positivt besked om praktikplatsen. Arbetet med *Textile Light* fick vänta och hon reste till Rishikesh i norra Indien. (Om namnet låter bekant, är det den stad vid floden Ganges där Maharishi Mahesh Yogi hade sitt ashram, dit bland andra medlemmarna i The Beatles vallfärdade våren 1968).

– Det är något av det bästa jag har gjort i hela mitt liv, säger Malin Bobeck. Jag var där i fem månader hösten 2014. Alla mina kollegor var lokalanställda och ytterst få talade någon engelska. Jag blev nära vän med en grannkvinna i den lilla byn uppe i bergen och åkte med henne till jobbet varje dag. Vi hade inget gemensamt språk egentligen, även om jag lärde mig litet hindi. IM samarbetar med organisationen BGS, Bhartiya Gramotthan Sanstha, vilket betyder »Upplyftande av Indiens byar«. Det är en Fairtradeorganisation inriktad på hantverksproduktion och självhjälpsprogram. De jobbar med att lära ut textila tekniker, handarbete, odling och djurhållning till de allra fattigaste människorna.

STEN A OLSSONS KULTURSTIPENDIUM 2015

MALIN BOBECK

Genom att sprida kunskap om hur man kan organisera sig i självhjälpssgrupper och skaffa sig ID-kort, försäkring, bankkonto och starta sparlåneklubbar för att få räntefria lån, försöker man skapa en fungerande struktur så att folk kan hitta sätt att försörja sig. Synen på hantverk är en helt annan. Det är inte någon hobbyverksamhet utan ett sätt att skapa många arbetstillfällen. Kunskapen om de traditionella hantverken som handstickning, vävning, sömnad, flät- och knyttetekniker, riskerar också att gå förlorad utan fungerande nätverk.

– Inom organisationen BGS fanns ett stort ullspinneri. En dag sade de till mig »Du är ju textildesigner, hjälp oss att lösa det här! Vi har en lokal bastfiber som skulle kunna användas till en massa olika produkter. Men vi kan inte få fibern tillräckligt mjuk och följsam för att kunna spinna med.«

Trädet, vars bark man använde, är vanligt förekommande i trakten och om man kunde lösa de tekniska detaljerna skulle man kunna starta odling i större skala och i förlängningen en mängd olika produkter tillverkade på ett miljövänligt sätt. Röttningsprocessen som krävs är i princip densamma som när man tillverkar spinnbara fibrer av lin här i Sverige.

– Jag tog kontakt med två textilingenjörsstudenter på Textilhögskolan och bad dem om hjälp, säger Malin Bobeck. De fick bastfiber skickade till sig och håller nu på med ett examensarbete där de undersöker bastfibern och förhoppningsvis kommer de fram till en metod som gör den spinnbar. Det känns stort att få möjlighet att kunna bidra så konkret och kanske även kunna samarbeta någon gång i framtiden. Jag känner mer och mer hur det viktiga är att arbeta tillsammans med andra människor i gemensamma projekt.

MOTIVERINGAR
2015 års kulturstipendiater

MALIN BOBECK

För dem som är vana vid att tänka på den vävda textilen som något stillsamt och kontrollerat blir mötet med Malin Bobecks arbete omtumlande. Hennes vävar kränger, lyser och växlar mellan olika stämningslägen. De väcker nyfikenhet och lockar till beröring. I sitt ännu unga konstnärskap siktar Malin Bobeck mot att skapa föränderliga rumsliga strukturer där det senaste inom belysnings- och interaktionsteknik kombineras med handens arbete och omsorg. Hon är del av en bred rörelse inom konsthantverk och design som på ett sökande och frisinnat vis för samman traditionella metoder med vår tids teknologi. Arbetssättet vitaliserar hantverket men skapar också ett nytt och spännande sammanhang för ingenjörsvetenskapens landvinningar. För sitt löftesgivande och uppslagsrika arbete inom textilen tilldelas Malin Bobeck stipendium för 2015 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

ANDREAS ERIKSSON

Andreas Eriksson arbetar intuitivt, omedelbart, men inte oreflekterat. Tvärtom. Med sin handgriplighet tar han sig bort från det som skulle kunna kallas ett romantiskt naturmåleri. Det är klart att hans konst handlar om minnesbilder och mycket subjektiva upplevelser, inte minst de som vi andra projicerar in i hans svärgenomträngliga landskap. Men för Andreas Eriksson är naturen inget fönster att titta ut från eller att försöka avbilda. Den är först och främst ett arbetsmaterial och i sitt förhållningssätt till naturen är han definitivt en jordbrukare. Naturlyriken vi ser och uppskattar är ett sken som vi med njutning låter oss bedras av. Själv tar han ett steg tillbaka, förblir analytisk och tämligen osentimental när han går fram med sina tunga redskap. För sin kontinuitet och konsekvens, men också för sin okuvliga drift att överraska och ständigt söka nya vägar inom ramarna för sitt eget måleri, tilldelas Andreas Eriksson stipendium för 2015 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

KLAS LINDQUIST

Den som hör altsaxofonisten och klarinettisten Klas Lindquists musik kan i förstone erfara en lustfylld igenkänning, som en efterklang av en annan tid. Men strax hör man. Lindquist är inte hemfallen åt schabloner och upprepning av en gammal jazzvärld. Hans mjukt svängande spel är friskt och här och nu. Sannolikt har det med frihet att göra. Han är skicklig nog som instrumentalist, arrangör och orkesterledare att inte behöva bekymra sig om någon tyngande tradition. Den bär han istället lätt. Han har tveklöst sina inspirationskällors och mentors gillande. Och han vet det. För sin okonstlade elegans och skicklighet som instrumentalist och sitt sätt att vitalisera en jazztradition tilldelas Klas Lindquist stipendium för 2015 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.

JONAS DAHLBERG

Jonas Dahlbergs verk undersöker ofta en ränna i tillvaron, glappet mellan verkligheten och vårt försök till förståelse av densamma och med det oss själva. Han gömmer något i sina bilder som talar om förlust och relationer och som berör både kroppens och tankens minne. Genom verk som osäkrar vår tolkning av rum, tid och rörelse förflyttar han glömskans gränser och utmanar vår nyfikenhet och mottaglighet för inlevelse och reflektion. Jonas Dahlberg utforskar ett existentiellt rum, där betraktaren får välja och varsna sin egen resa genom lager av tillstånd, känslor och beslut. För ett konstnärskap som konsekvent bearbetar vår blick i verk som talar om vad vi ser och inte ser, tilldelas Jonas Dahlberg stipendium för 2015 från Sten A Olssons Stiftelse för Forskning och Kultur.